

Høringsvar omkring udkast til Forslag til lov om fremstilling, præsentation og salg af elektroniske cigaretter m.v.

Indsendt af Henrik Herskind, Wagnersvej 4, 2450 København SV

Verdensfjernt lovforslag

Overordnet ser jeg det som positivt:

- at Sundhedsministeriet proaktivt har udarbejdet et udkast til, hvordan EU's Tobaksdirektivs artikel 20 kan implementeres i dansk lov i god tid før fristen, maj 2016. Det giver mulighed for grundig bearbejdning både i ministeriet og efterfølgende i Folketinget
- at nikotinholdig e-væske liberaliseres som forbrugsvarer frem for nu som lægemiddel
- at udkastet indeholder en imødekommeelse af et bredt ønske i såvel befolkningen som i branchen om et forbud mod salg til under 18-årige

Når det er sagt, ser jeg flere problemer ved udkastet til lovforslag, som - ganske verdensfjernt - tager sit udgangspunkt i, at nikotinholdig væske i dag er klassificeret som lægemiddel og de til dampningen hørende remedier er klassificeret som medicinsk udstyr.

Ingen overgangsperiode og uforholdsmæssigt høje anmeldelsesafgifter

Senest seks måneder før påtænkt markedsføring skal ethvert produkt anmeldes til Sikkerhedsstyrelsen. Denne anmeldelse kan selvsagt først indgives fra lovens ikrafttræden, hvorfor ingen produkter vil være godkendt til salg i en periode af minimum seks måneder.

Tobaksproduktdirektivets artikel 20, nr. 2 har en særdeles interessant eftersætning hertil, som må være gledet ud af det danske udkast til lovforslag, nemlig:

"For elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere, der allerede markedsføres den 20. maj 2016, indgives anmeldelsen senest seks måneder efter den pågældende dato." (Idet der i det danske udkast ville skulle stå "1. november 2015".)

Tilsvarende rummer Tobaksproduktdirektivet i overgangsbestemmelserne (artikel 30) følgende, som ikke er indeholdt i det danske lovforslag:

"Medlemsstaterne kan indtil den 20. maj 2017 tillade markedsføring af følgende produkter, uden at de opfylder kravene i dette direktiv:

(...)

b) elektroniske cigaretter eller genopfyldningsbeholdere fremstillet eller overgået til fri omsætning før den 20. november 2016 (...)"

Den danske debat har i nogen tid været ganske ophedet omkring specielt børns mulighed for at købe/komme i kontakt med potentielt farlig nikotinholdig væske, og det er derfor forståeligt, at

Sundhedsministeriet nu fremkommer med et forslag, som once-and-for-all lukker al diskussion om det såkaldte "Vild-Vest" marked allerede pr. 1. november. Som nævnt indeholder lovforslaget også et forbud mod salg til unge under 18 år, som ingen er uenig i. Det ville derfor være dejligt, hvis det hele lige kunne træde i kraft allerede 1. november 2015. Det vil imidlertid som nævnt lægge branchen død i en længere periode, hvilket umiddelbart ikke synes at være tilsigtet, når man læser afsnittet om "Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet", hvor det rosenrødt - og verdensfjernt - hedder:

"Der skabes en nemmere adgang for virksomheder, der ønsker at markedsføre disse produkter, idet der er færre omkostninger forbundet med efterlevelsen af kvalitets- og sikkerhedskravene i direktivet og nærværende lovforslag i forhold til kravene i lægemiddellovgivningen. For virksomheder der ønsker at markedsføre nikotinholdige elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere, er der således tale om en væsentlig økonomisk og administrativ lempelse."

Med den særdeles brede - eller udflydende - definition af "en elektronisk cigaret" i §2, nr. 5 ("Et produkt, der kan anvendes til forbrug af nikotinholdig damp gennem et mundstykke, eller dele af et sådant produkt...") må virksomhederne iflg. BECIGs beregninger påregne at skulle anmelde som minimum 4.500 forskellige produkter, hver med en registreringsafgift på ikke mindre end 30.540 kr.

Lovforslaget antager, at Sikkerhedsstyrelsen med de pålagte anmeldelser får "(...) mulighed for at få kendskab til samtlige produkter samt detailsalgssteder på det danske marked, således at markedskontrollen kan tilrettelægges og udføres effektivt." Og da Sikkerhedsstyrelsens kontrolaktiviteter ikke kan holdes inden for styrelsens eksisterende ramme forudsættes, at ordningen gebyrfinansieres. Voila: Sikkerhedsstyrelsen skal have tilført et hidtil ukendt antal kontrollanter, som skal udføre "markedsovervågning, test og undersøgelser".

Tobaksdirektivet indeholder bestemmelser, som pålægger medlemsstaterne at sikre en række forhold, og det hedder i artikel 20, nr. 2 bl.a.:

"Medlemsstaterne kan opkræve forholdsmæssige gebyrer af fabrikanter og importører for modtagelse, lagring, håndtering og analyse af oplysninger, som de modtager."

Men hvad er et "forholdsmæssigt gebyr"? Efter min opfattelse er et samlet beløb på min. 137 mio. kr. (beregnet af BECIG) ikke forholdsmæssigt, og lovforslaget går da også ud fra et noget mindre - men desværre nok urealistisk - beløb på 10,2 mio. kr., idet det hedder:

"Gebyrerne for anmeldelse af et produkt, opretholdelse af en produkthanmeldelse, registrering af detailsalgssted og opretholdelse af denne registrering vil kunne udgøre en barriere for mindre aktører på markedet for produktion og import af elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere. Der vil dog samlet set alene være tale om begrænsede økonomiske konsekvenser for erhvervslivet set i lyset af

markedspotential. De samlede årlige gebyromkostninger for branchen forventes at ligge på gennemsnitligt 10,2 mio. kr. de første fire år."

Men e-cigaretten er netop karakteriseret ved, at den ikke er udviklet af nogen stor tobaks- eller medicinalvirksomhed. Tværtimod er den groet op nede fra og dermed karakteriseret ved "mindre aktører". Disse mindre aktører må se sig udmanøvreret med det foreliggende lovforslag!

Skal Tobaksprodukt direktivet implementeres ord til andet?

Der verserer som bekendt en retssag ved EU-domstolen imod Tobaksprodukt direktivets artikel 20, anlagt af Totally Wicked i England. Det er svært at forestille sig, at hele artikel 20 dømmes uretmæssig. Men dele af artiklen synes at savne fornuft og kunne derfor tænkes at blive revideret.

Jeg tænker specielt på tre forhold:

- Den arbitrære grænse på 2 ml for tanke til genopfyldning. Hvad gør en tank på 2,5 ml mere farlig end en på 2 ml?
En meget stor del af de mest elskede tanke er større end 2 ml, idet et ganske normalt væskeforbrug i løbet af en dag kan ligge på omkring 5 ml. Små tanke vil medføre hyppige genopfyldninger, som hver indebærer risiko for, at brugeren spilder e-væske på hænderne.
- Grænsen på 10 ml for beholdere til e-væske. Hvad gør 10 stk. 10 ml beholdere mere sikre end 1 stk. 100 ml beholder?
- Kravet i §14, nr. 4: "En elektronisk cigaret og genopfyldningsbeholder skal have en mekanisme, der forhindrer væskeudsivning ved genopfyldning."

Der findes i dag formentlig kun de såkaldte "cigalikes", som opfylder dette krav. Det må betragtes som særdeles vanskeligt at konstruere den omtalte mekanisme, og en meget stor mængde i øvrigt velfungerende tanke må skrottes.

Jeg tillader mig derfor at anføre, at dette krav virker som en teknisk handelshindring!

Danmark er kendt som EUs "duks". Vi går nu - igen - foran som det første land, der i dette tilfælde implementerer Tobaksdirektivet, og vi efterlever direktivet til mere end punkt og prikke. Lidt mindre kunne efter min mening godt gøre det! Her bør det samtidig noteres, at den danske implementering naturligvis vil blive fulgt nøje af de øvrige EU-lande, som ligeledes står foran en implementering. Præcedens!

Klageadgang

I lovforslagets kapitel 11 om klageadgang hedder det kort og ikke-så-godt:

"Sikkerhedsstyrelsens afgørelser truffet efter denne lov eller efter regler udstedt i medfør heraf kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed."

Jeg opfatter det som stærkt begrænsende for retssikkerheden, at der ikke gives nogen som helst ankenmulighed i forhold til Sikkerhedsstyrelsens afgørelser!

Rygeloven

Forslaget indeholder i kapitel 15 bestemmelser om, at damp på e-cigaretter omfattes af rygeloven helt på linje med tobaksprodukter.

Tobaksdirektivet indeholder ingen bestemmelser herom, hvorfor denne del af forslaget må stå for ministeriets helt egen regning.

Jeg er med på, at damp kan ligne røg, og at en sidestilling derfor kunne være nærliggende. Rent kemisk er der imidlertid milevid forskel på tobaksrøg og damp fra en e-cigaret, hvilket formentlig er ministeriet bekendt.

En person der damper, har i mange tilfælde truffet et valg om at lægge cigaretterne på hylden netop ved hjælp af e-cigaretterne. En sidestilling med tobaksrygerne vil derfor "tilbagestigmatisere" damperen som ryger. Efter min og f.eks. også overlæge Philip Tønnesens mening bør rygeren, der kvitter smørgerne snarere opmuntres for at have rensset ud i de ca. 5.000 indholdsstoffer i cigaretterne. I stedet indebærer lovforslaget en stigmatisering som ryger - igen!

Jeg er ikke imod en regulering af, hvordan der må dampes. Jeg appellerer til, at man i givet fald udarbejder en særskilt "Lov om dampfri miljøer".

Slå os ikke i hartkorn med rygerne! Vi forsøger netop at holde os fri af dem og deres fælt lokkende cigaretter!